

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
TİCARET BAKANLIĞI

ÖZBEKİSTAN ÜLKE SUNUMU

TAŞKENT BÜYÜKELÇİLİĞİ
TİCARET MÜŞAVİRLİĞİ

KISACA ÖZBEKİSTAN

Orta Asya Cumhuriyetlerinin en kalabalık ülkesi olan Özbekistan, eski İpek Yolu üzerindeki merkezler olan Semerkant ve Buhara'ya ev sahipliği yapmaktadır. Diğer Orta Asya ülkeleri ve Afganistan ile sınırı olan ülke, Uzakdoğu ve Avrupa arasında geçiş güzergahı üzerindedir.

Mineral kaynaklar bakımından zengin olan ülke, doğal gaz, altın, uranyum, gümüş ve bakır başta olmak üzere, birçok değerli maden rezervine sahiptir.

Dünya'ya kapalı bir rejimle uzun yıllar idare edilen Özbekistan, 2017'den beri yeni bir yönetim anlayışı çerçevesinde reformlar yapmakta ve dış dünyaya açılmaktadır.

Başkent:

TAŞKENT

Nüfus:

36 Milyon

Milli Gelir:

**80,4
Milyar \$**

**Büyüme
Oranı:**

%5,7

**Kişi Başına Milli
Gelir:**

2.255 \$

KISACA ÖZBEKİSTAN

Özbekistan, hem coğrafi olarak hem de nüfus yoğunluğu bakımından Orta Asya'nın merkezidir. Ülkenin ekonomisi nispeten çeşitli; nüfusu gençtir.

Rusya, 19. yüzyılın sonlarında günümüz Özbekistan'ın farklı bölgelerini ele geçirmiştir. Bolşevik Devrimi'nden sonra Kızıl Ordu'ya karşı sert bir direniş olsa da, başarılı olunamamış ve 1924'te sosyalist bir cumhuriyet kurulmuştur. Sovyet politikaları çerçevesinde pamuk ve tahılın yoğun bir şekilde üretimi, zirai kimyasalların aşırı kullanımına ve su kaynaklarının tükenmesine yol açmıştır. Bu sebeple toprağın yapısı bozulmuş; Aral Denizi ve bazı nehirler büyük oranda kurumuştur.

Topraklarının %46'sı yayla ve bozkırlardan; %41'i ise çöl ve diğer arazi tiplerinden oluşan Özbekistan'ın toplam kara alanının %3'ü orman ve koruluk, %10'u ise tarıma elverişlidir. Ekilebilir alanların yaklaşık %95'i sulanabilmektedir. Bu özelliği ile Özbekistan, Orta Asya Cumhuriyetleri arasında en iyi sulu tarım yapılabilen ülke konumundadır.

1991'de SSCB'nin dağılmasından bu yana bağımsız olan ülkede pamuk, ekonominin önemli bir parçası olmaya devam etse de Özbekistan, değerli maden ve doğalgaz ihracat kapasitesini geliştirmiş; üretim tabanını genişletmiş ve tarımsal üretimini çeşitlendirmiştir.

KISACA ÖZBEKİSTAN

- ❑ Özbekistan **12 bölge (viloyat)** ve Özbekistan'a bağlı **özerk bir cumhuriyet** olan Karakalpakistan Cumhuriyeti'nden oluşmaktadır. Ayrıca, Taşkent **bağımsız şehir** statüsündedir.
- ❑ **Nüfus** açısından önde gelen bölgeler: Semerkant, Fergana, Kaşkaderya, Andican, Taşkent Bölgesi ve Şehri.
- ❑ **Ekonomik katkı** bakımından önde gelen bölgeler: Taşkent Şehri, Taşkent, Navoi, Semerkant, Fergana ve Andican.

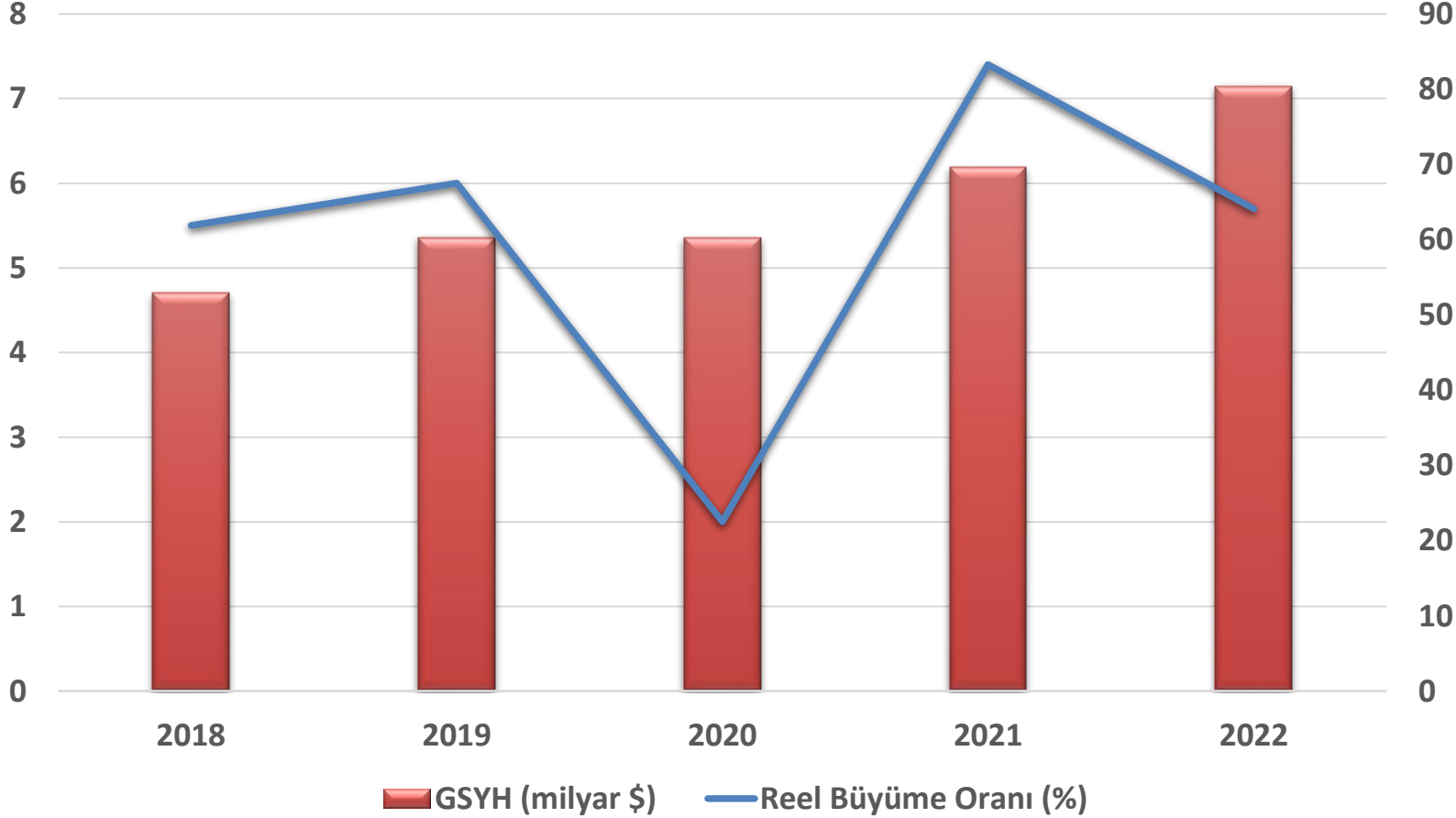
ANA BAŞLIKLAR

- GENEL EKONOMİK GÖRÜNÜM
- YATIRIMLAR
- DIŞ TİCARET
- TÜRKİYE-ÖZBEKİSTAN İKİLİ TİCARETİ

Özbekistan'ın Gayri Safi Yurtiçi Hasılası

- 2022 yılı GSYH: **80,4 milyar \$**
- Kişi başına milli gelir **2.255 \$**
- Son 5 yılda yıllık ortalama **%5,3** büyüme
- “Kayıt dışı ekonomi” ülke GSYH’sinin **%48’i ile %62’si** arasında seyretmektedir.

Temel Makroekonomik Göstergeler (Son 3 Yıl)

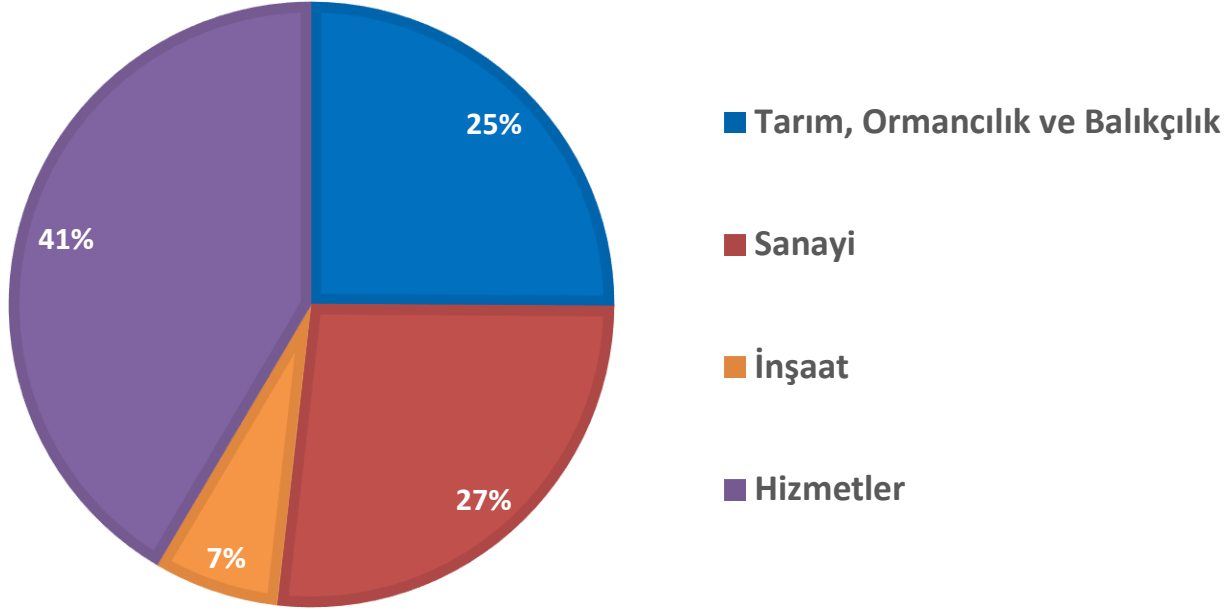
Gösterge	2020	2021	2022
GSYİH (Cari Fiyatlar - milyar \$)	60,2	69,2	80,4
GSYİH Büyüme (Reel - %)	2	7,4	5,7
Kişi Başına Düşen Milli Gelir (Cari Fiyatlar - \$)	1.757	1.991	2.255
TÜFE (yıllık ort. - %)	11,1	10	12,2
İşgücü (milyon)	14,8	15	15,1
İşsizlik Oranı (%)	10,5	9,6	8,6
Cari İşlemler Dengesi (milyar \$)	-3	-4,8	1,9
İhracat (milyar \$)	15,1	16,6	19,3
İthalat (milyar \$)	21,2	25,5	30,7

- ❑ **Politika Faizi: %15**
- ❑ **Toplam Rezervler: 35,9 Milyar \$**
- ❑ **Toplam Dış Borç: 23,2 Milyar \$**
- ❑ **Kamu Borcu: 26,2 Milyar \$**
- ❑ **Yabancı Yatırım: 9,8 Milyar \$**
- ❑ **İşçi Dövizli Girişleri: 17 Milyar \$**

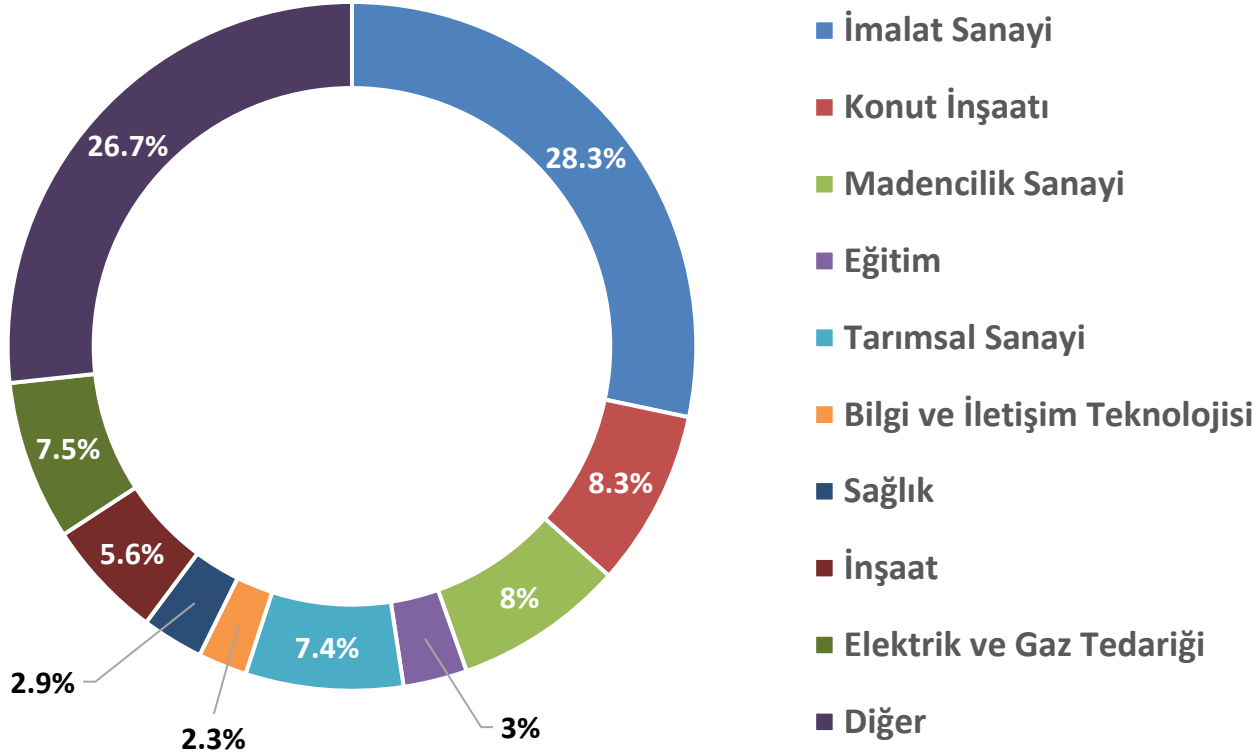
GSYH'nin Katma Değer Bazında Sektörel Dağılımı

- Sanayi üretimi: **50 milyar \$**
  - %83 imalat sanayi
  - %10 madencilik
  - %7 diğer
- İmalat sanayi:
  - %75 düşük ve orta-düşük teknoloji
  - %23 orta teknoloji
  - %2 yüksek teknoloji
- Önde gelen imalat sanayi sektörleri:
  - Metalürji
  - Makine, ekipman ve taşıt
  - Tekstil
  - Gıda
- Tarımsal üretim: **33 milyar \$**

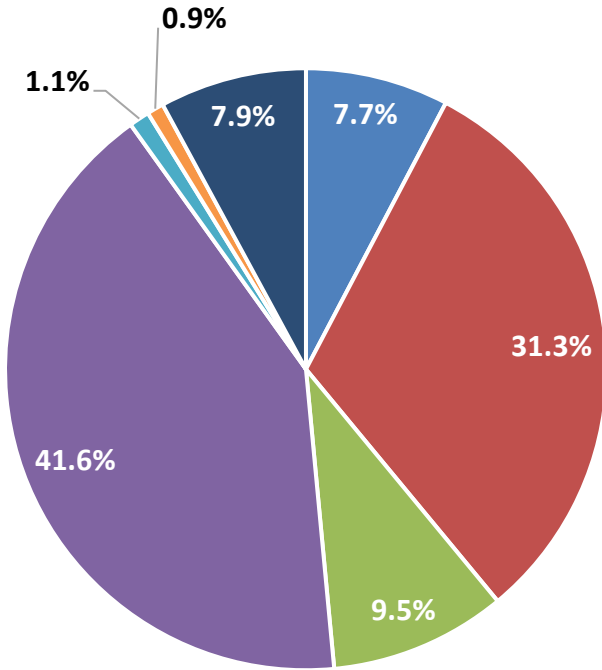
2022'de Gerçekleştirilen Sabit Sermaye Yatırımları

- ❑ 2022'de 270 trilyon UZS (24,4 milyar \$) sabit sermaye yatırımı
- ❑ Gerçekleştirilen yatırımlar GSYH'nin %30,4'ü
- ❑ Bir önceki yıla göre %1 oranında reel büyüme
- ❑ 2022'de 6,7 milyar \$ imalat sanayi yatırımı
- ❑ Yatırımlarda önde gelen bölgeler
  - ❑ Taşkent Şehri %21
  - ❑ Taşkent %13
  - ❑ Semerkant ve Buhara %8'er
- ❑ 2022 yılı yatırımları
  - ❑ Komple yeni tesis %57
  - ❑ Kapasite artışı ve yenileme %27
  - ❑ Diğer yatırımlar %16

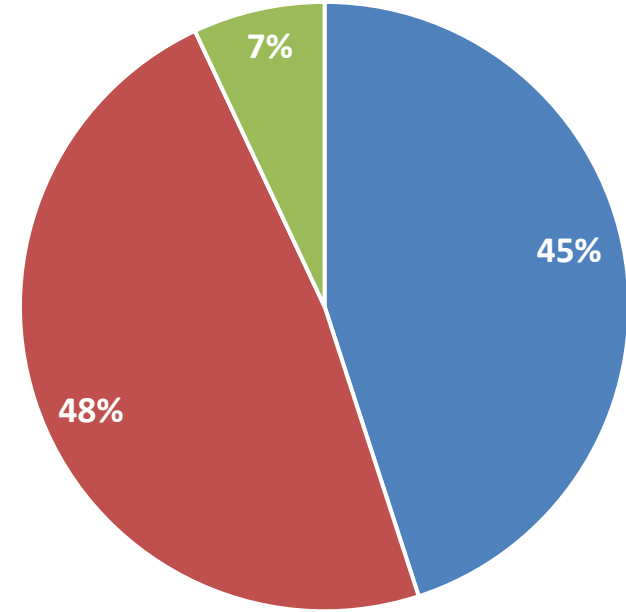

Yatırımların Finansmanı

- Merkezi Bütçe
- Özel Sektör
- Yerel Kaynaklar
- Yabancı Yatırım ve Krediler
- Su Temini ve Kan. Sist. Gel. Fonu
- İmar ve Kalkınma Fonu
- Ticari Banka Kredileri ile Diğer Fonlar

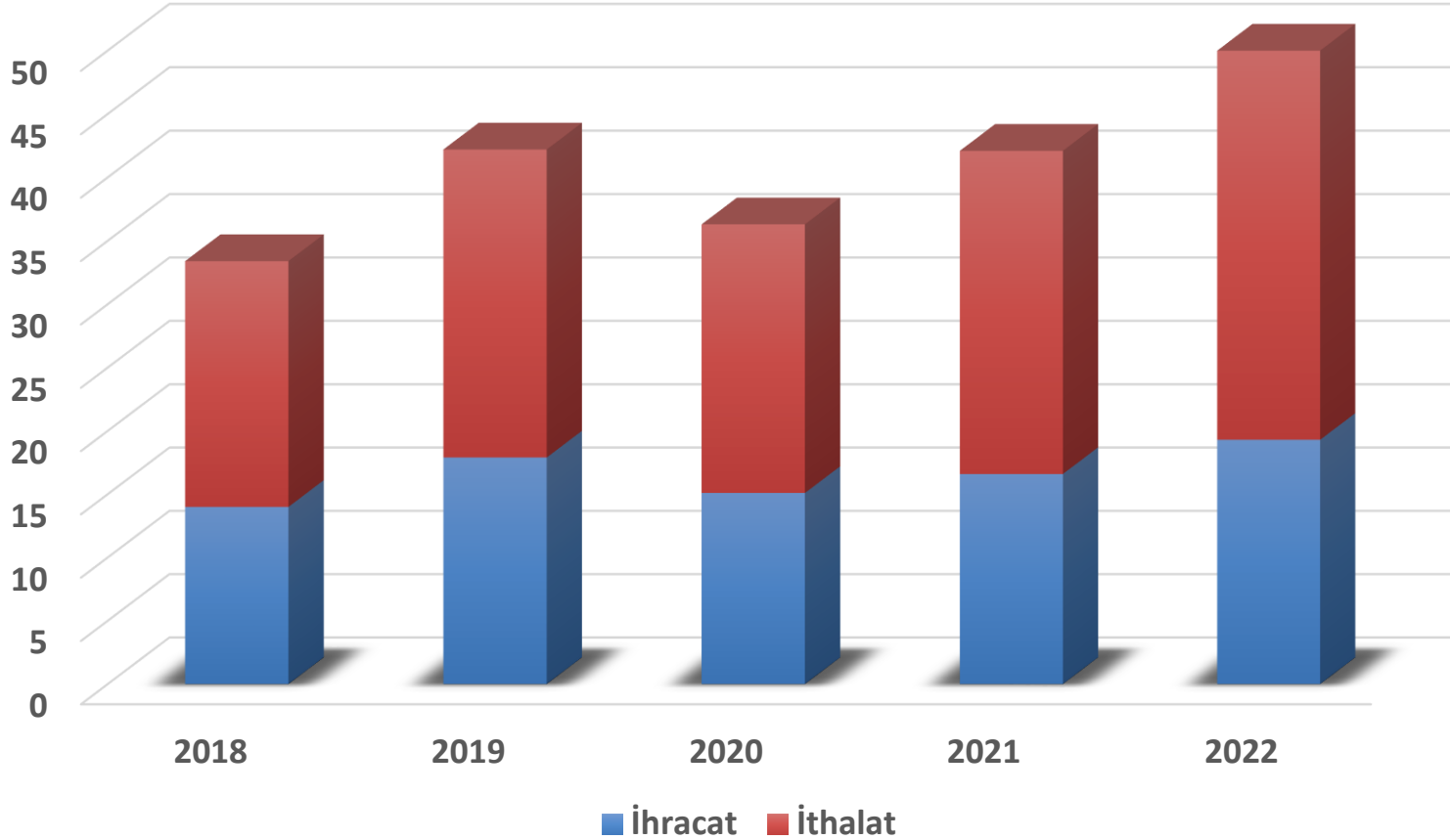
Yatırımların İçerikleri

- Makine, teçhizat ve demirbaş
- İnşaat ve montaj
- Diğer

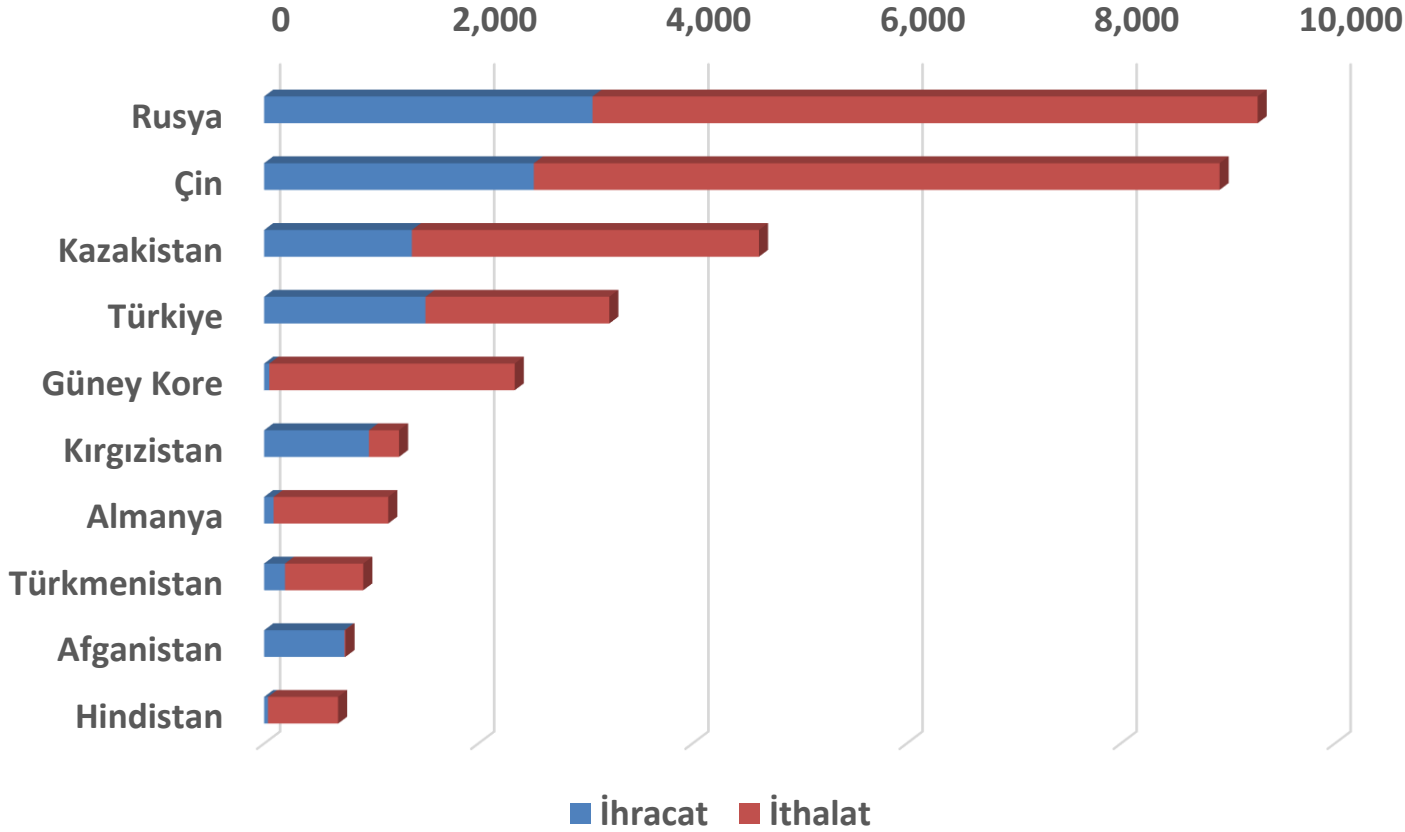
Özbekistan'ın Dış Ticareti (hizmetler dahil)

- Dış ticaret hacminde son 5 yılda yıllık ortalama **%12** artış
  - İhracat **%9,6**
  - İthalat **%13,3**
- 2022'de **50 milyar \$** dış ticaret hacmi
  - İhracat **19,3 milyar \$**
  - İthalat **30,7 milyar \$**
- Dış ticaretin yarısı **Taşkent'te**
  - Taşkent Şehri **%39**
  - Taşkent Bölgesi **%11**

Özbekistan'ın Ticaret Ortakları

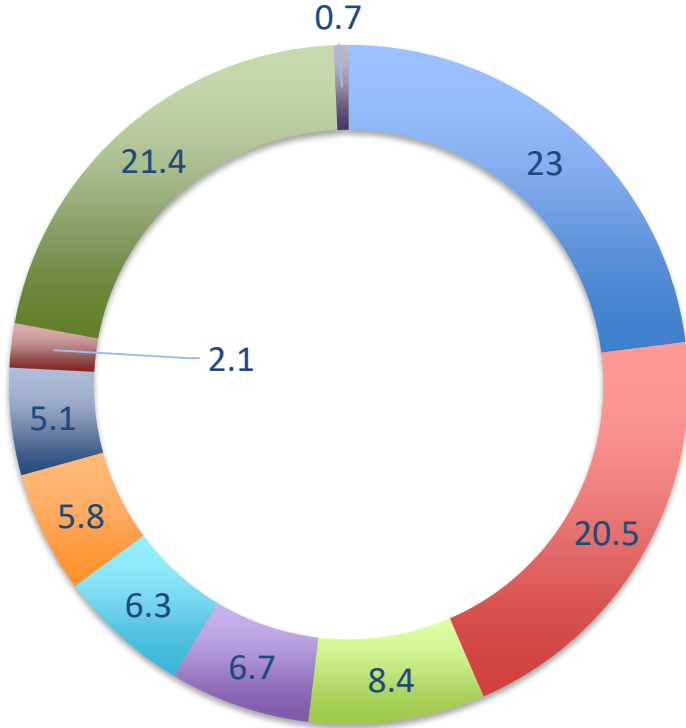

- ❑ En büyük 10 ticaret ortağı ile gerçekleştirilen dış ticaret, Özbekistan'ın toplam dış ticaretinin %66'sı
- ❑ Sadece **Kırgızistan** ve **Afganistan** ile dış ticaret fazlası
- ❑ BDT ülkeleri ile ticaret toplam dış ticaretin %38'i (serbest ticaret bölgesi*)
- ❑ Türkiye, Özbekistan'ın **en büyük 4.** ticaret ortağı

* Belarus, Ermenistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova, Özbekistan, Rusya, Tacikistan ve Ukrayna

İhracatında Öne Çıkan Ürünler (SITC sınıflandırması)

Sanayi ürünleri

Hizmetler

Gıda ürünleri ve canlı hayvanlar

Kimyasal ürünler

Mineral yakıtlar, yağlar ve benzeri ürünler

Çeşitli bitmiş ürünler

Makine ve ulaştırma ekipmanları

Gıda dışı hammaddeler (yakıt hariç)

Altın

Diğer

☐ Pamuk ipliği ve kumaşlar (2,2 milyar \$)

☐ Taşımacılık (1,7 milyar \$)

☐ Meyve ve sebzeler (1,1 milyar \$)

☐ Gübre (809 milyon \$)

☐ Doğal gaz (911 milyon \$)

☐ Tekstil ürünleri (938 milyon \$)

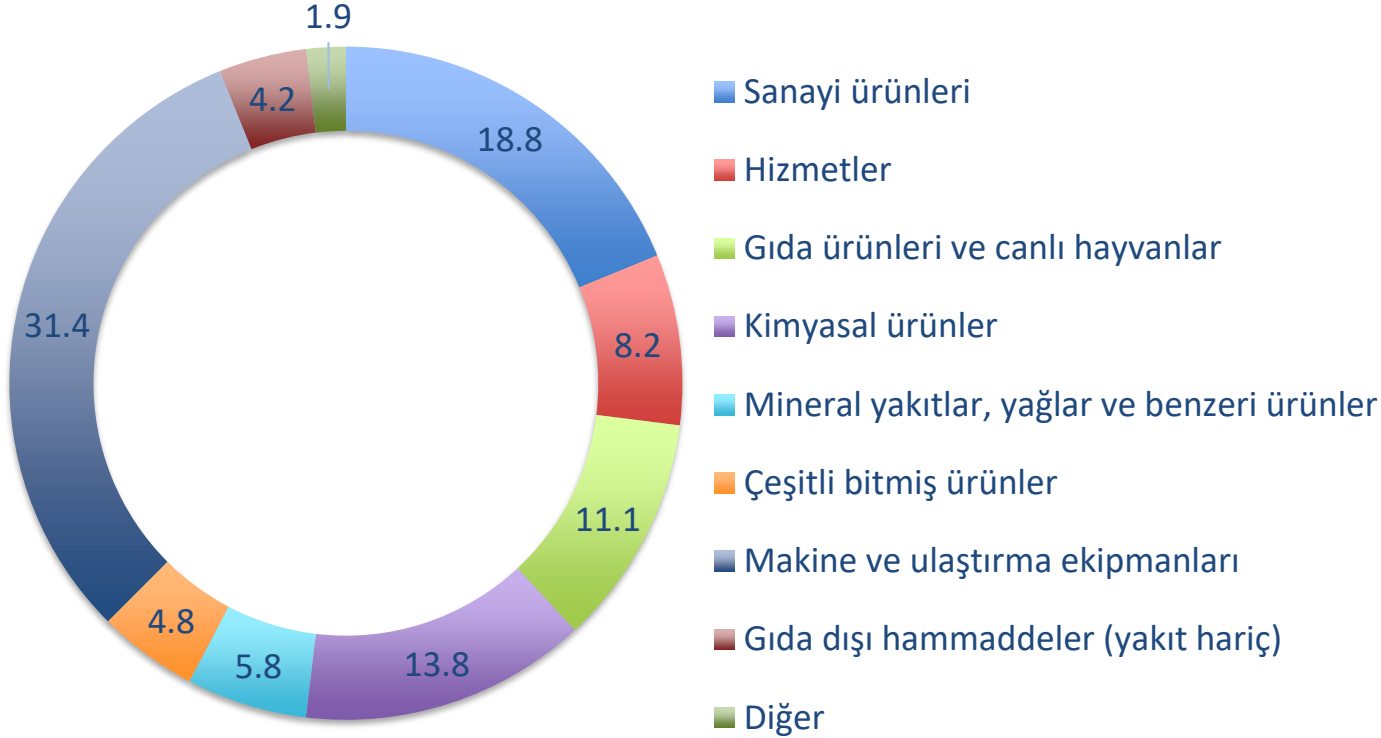
☐ Otomobiller (356 milyon \$)

☐ Tekstil lifleri (134 milyon \$)

☐ Altın (4,1 milyar \$)

İthalatında Öne Çıkan Ürünler (SITC sınıflandırması)

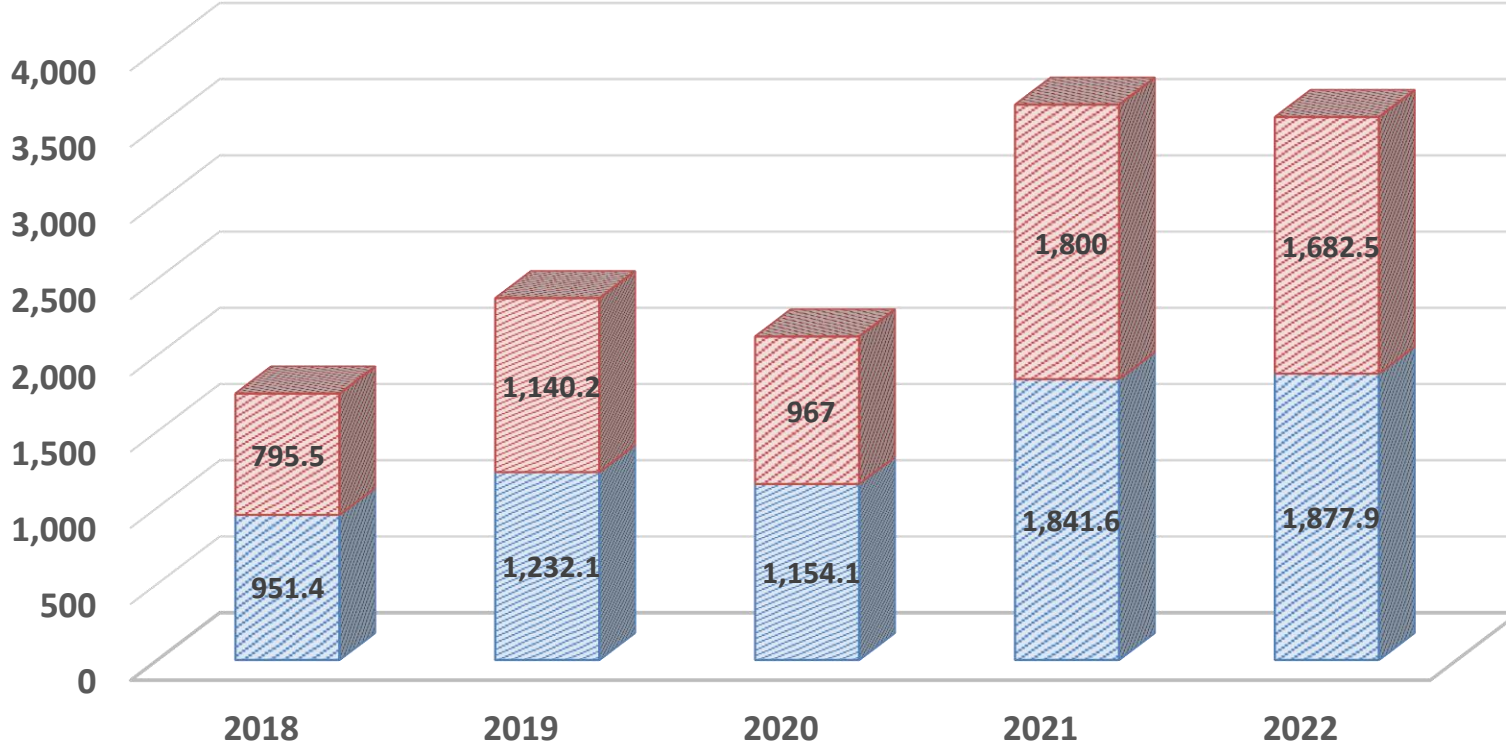

- ❑ *Dökme demir ve çelik (2,5 milyar \$)*
- ❑ *Turizm (1,4 milyar \$)*
- ❑ *Tahıl ve mamulleri (1,1 milyar \$)*
- ❑ *İlaç ve medikal ürünler (1,6 milyar \$)*
- ❑ *Petrol ve petrol ürünleri (1,3 milyar \$)*
- ❑ *Mesleki ölçü ve kontrol cihazları (447 milyon \$)*
- ❑ *Özel amaçlı makineler (2,1 milyar \$)*
- ❑ *Keresteler (456 milyon \$)*

Türkiye-Özbekistan İkili Ticareti

■ İhracat (milyon \$) ■ İthalat (milyon \$)

- Son 5 yılda dış ticaret hacminde yıllık ortalama %22 artış
  - İhracat %25
  - İthalat %21
- 2022 yılı dış ticaret hacmi, 2021'e göre %2 oranında azalış ile **3,56 milyar \$**
- Son 5 yılda dış ticaret yapan firma sayısında yıllık ortalama %15 artış
- Firma sayıları (2022)
  - İhracat: **6.074**
  - İthalat: **835**
- Dış ticarete ürün çeşitliliği (4'lü GTIP)
  - İhracat: **942**
  - İthalat: **310**

Özbekistan'a İhracatımızda Önce Çıkan Ürünler

GTIP İkili Kodu	GTIP İkili Adı	İHRACAT 2021 (\$)	İHRACAT 2022 (\$)	2021-2022 Değişim (%)
84	KAZANLAR VE MAKİNALAR	624.146.882	520.108.682	-17%
39	PLASTİKLER VE MAMULLERİ	148.146.395	148.490.306	0%
85	ELEKTRİKLİ MAKİNA VE CİHAZLAR	172.484.743	131.714.173	-24%
30	ECZACILIK ÜRÜNLERİ	65.584.040	92.217.786	41%
32	BOYACILIKTA KULLANILAN ÜRÜNLER	75.611.584	83.963.022	11%
73	DEMİR VEYA ÇELİKTEN EŞYA	102.101.129	80.670.090	-21%
94	MOBİLYALAR	43.177.311	66.067.531	53%
38	MUHTELİF KİMYASAL MADDELER	95.668.975	65.113.299	-32%
96	ÇEŞİTLİ MAMUL EŞYA (HİJYENİK HAVLU, BEBEK BEZİ, KALEM, ÇAKMAK, FERMUAR, FIRÇA VB.)	47.621.252	51.760.299	9%
28	İNORGANİK KİMYASALLAR	13.395.175	45.291.992	238%
GENEL TOPLAM		1.841.623.051	1.877.914.743	2%

Özbekistan'dan İthalatımızda Önce Çıkan Ürünler

GTIP İkili Kodu	GTIP İkili Adı	İTHALAT 2021 (\$)	İTHALAT 2022 (\$)	2021-2022 Değişim (%)
52	PAMUK, PAMUK İPLİĞİ VE PAMUKLU MENSUCAT	497.905.122	586.420.019	18%
74	BAKIR VE BAKIRDAN EŞYA	936.572.284	574.425.099	-39%
79	ÇİNKO VE ÇİNKODAN EŞYA	142.349.065	171.374.983	20%
39	PLASTİKLER VE MAMULLERİ	104.335.921	106.443.536	2%
71	KIYMETLİ VEYA YARI KIYMETLİ TAŞLAR, KIYMETLİ METALLER, TAKLİT MÜCEVHERCİ EŞYASI		54.011.403	
26	METAL CEVHERLERİ, CÜRUF VE KÜL	594.661	44.075.242	7312%
76	ALÜMİNYUM VE ALÜMİNYUMDAN EŞYA	14.474.818	28.625.296	98%
31	GÜBRELER	10.424.651	28.226.698	171%
08	YENİLEN MEYVELER VE SERT KABUKLU MEYVELER	20.213.189	20.416.855	1%
07	YENİLEN SEBZELER VE BAZI KÖK VE YUMRULAR	8.733.392	10.225.589	17%
GENEL TOPLAM		1.800.043.713	1.682.528.103	-7%

İLGİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

AHMET MELİH HORATA
TAŞKENT TİCARET MÜŞAVİRİ
taskent@ticaret.gov.tr